

L àcanto, l usmarén e al rèst

“*Il capitello corinzio si contraddistingue per l’ornamento di foglie d’àcanto che lo avvolgono...*”

Quanti vòlt l’avaggnà sintó dir a scòla? Un sinifli! Mè, però, fèn a socuànt ân fà, a n savèva gnanc cum al s fòss fât ste àcanto. Fèn a cal dé che una mî vècia ziénna, guardànd al desèrt dl’ajòla ch’ai ho dnanz a cà, la m déss:

- *Métti bân dl àcanto, ch’al n ha pòra ed gnént e an môr mâi: s’t al vû a t al dâg mé!*

Détt e fât: socuànt dé dâpp la zia Ìnes l’arivé con un scartòz con dânter la pianténna *assurta a simbolo della classicità*.

Quall che però la s èra dscurdè ed dirum l é che l àcanto l é cunsiderè una *pianta infestante*: quand l ha méss àl radiš, int una šlušnè al se strâmmna dapartótt, con un vigâur e una spénta che t è vójja tirèrel ví! Al sèlta fòra da tótt i bûs. D invèren àl fói al dvântèn zâli e pò àl s acuâcen a tèra ch’al pèr ch’i séppen stè scuizè. D estèd al s sacca e anc se a tâi ví incòsa rès a tèra, ai abâsta dâu gâzz par vâdder spuntèr àl fói nôvi e quand a mâz al fiurèss l é una maravajja ed maestošitè.

Sâul che d intâuren an i èra gnént, l èra, insâmma, una spèzie ed vairda catedrèl int al desèrt. E alâura... int l’ajòla ch’ai ho dnanz a cà ai ho tachè a lavurèr ed vanga... pò a i ho fât purtèr dla tèra bôna e a i ho piantè una sallva d usmarén, dla lavanda, di bòssel (sé, pròpi quí da zimitèri...), dla *dicondra repens*, dla laddra e dal žešmén, che in dû ân l ha quèrt al mí balcân e che in sti dé qué al strâmmna un prufómm, mo un prufómm... Insâmma, par dirla cèra, ai ho vló tirèr

un sipèri vaird stra mé e la ví Emégglija. *Non solo*: con tótti càli èrb aromâtic lé dnanz, ai ho l’impresian che àl zinzèl àl stâghen ala lèrga... E pò, vlv méttèr la sudisfaziàn ed vâdder Gigén Lîvra vgnîr a cójjer al mí usmarén quand al vâ in canpâgna dai sù amîg a fèr una gradèla ed spuntadûr?

Festival dal teâter dialetèl: a sän in finèl!

Agugliano l é un pajais in pruvènzia d Ancâina. Lé, da zènc ân, i fan un *festival* ed cumèdi dialetèl ed tótt l’Itâglia e st ân avän vló pruvèr a partezipèr anc nuèter dla Cumpagnî dal Pânt dla Biânnda. Acsé, in veritè con pòchi sperânz, a i avän spedé un filmè dla nòstra cumèdia “*Festa di matrimonio*”, asptànd al verdàtt dla cumisiàn esaminatrîz. Bân, i cardrèssi mâi? A sän stè amèss ala finèl, e quasst al vól dir che nuèter a s sän clasifichè quèrt só una mâsa ed quarantaquâter cuncurènt! Insâmm a nó in finèl ai é una cumpagnî napoletèna, una venezièna, una siziglièna e un’ètra marchigèna. Ai 27 ed lói a partirän con un pùllman con in vatta tótt i nûster tarabâcuel e cla sîra andarän i sèna là zâ, ad Agugliàn, andànd a rîsg ed purtèr a cà la “*Guglia d’oro*”.

Par nuèter, s’a cunsiderän ch’a sän una cumpagnî ch’l’ha sâul trî ân ed vétta, l’é bèle una gran sudisfaziàn èser arivè in finèl. Se però al destén al vrà ch’a siâmen nuèter a vénzer... *noi non si opporremo ai disegni del fato*.

Una strè dedichè a Pietro Mainoldi

L èra âura! Quand a se dscârr dal dialt e di studiûs ch’i han dè un contribût sientèffic ala sò cunservaziàn, i nómm ch’i sèlten fòra i én sänper quí: Mnarén, Ungarèl, la Coronedi Berti, Trebbi, ecz. A tótt quíssi ai é stè dedichè una strè, o magâra una stradlénna. A tótt fòra che al profesâur Pietro Mainoldi (1895-1974), che con una gramâtica e un vocabolèri al pòl èser cunsiderè a bân dirètt ón di “pèder” dla grafî mudèrna dal dialt. Mainòld l avèva capé fèn dal tänp dla guèra ch’l èra un šbâli, anzi, un’asurditè, scrîver “Bulògna” e pò lèzer “Bulaggna”! Acsé al cminzi-

pié a méttèr di azént in duvv ai n é ed bisâggn e brîsa a râi, ala bâsta ch’sèppa, cum i fan zertón.

Gíosssta e encomiâbil dâncà la dezisiàn dla Cumisiàn Toponomâstica dla Cmòinna ed vlair dedichèr una strè int al quartîr Mazzini al “nòster” Profesâur, ch’al fò prèmma de tótt un brèv mèdic radiòlog, alièv dal grand Nigrisòl, con una móccia d intarès ch’i andèven dala fotografî, ala cinematografî, ala geografî, ala filatelî e ala glotologî.

S’a vli savairen de pió só sta bèla figûra ed prugnàn d èter ténp, andè a vâdder int al Sît Bulgnaîs, in dôvv ai é un beléssum arcòrd scrètt dala sò anvedèna, la sgnèra Mariangela Bacchi.

Al Profesâur Pietro Mainoldi

Avgûri a Stèven e al’Antunèla

“Mo chi èni mâi làur qué?” a dirî nuèter. Ecco l’arspòsta: i én dû zûven che *prossimamente convoleranno a giuste nozze*. Prèmma la cerimògna zivil int la sèla ràssa dal Munizèppi e pò dâpp tótt al rèst... al Pânt dla Biânnda! Sé, pròpi lé: parént e amîg i s cataràn int la nòstra *Arena del Navile*, i magnaràn, i bvràn lé, sâtta un gazèbo muntè apòsta e ala sîra, in vatta al pèlc nôv, *ai andrà in sèna...* “*Festa di matrimonio*” (naturalmânt tótt quasst, dšnèr, spuntén e cumèdia, i én riservè ai invidè). Nuèter volontèri dl’Asociaziàn a srän mobilitè par tótt al dé con entusièsum parchè incòsa vâga bân e a vlän in st môd dir “grâzie” ai spûs par la sò sèlta curagiâusa. Èter che una vélla antîga: par làur al Navèlli e al nòster Pânt!

San Valintén

- Ecco, a sän a Fiuränza, fenalmänt!
Vaddet che i insónni i pôlen dvintèr
realtà?

- E adès in duv am pôrtet?

- La léssta l'é lónga! Dänca: par
prémma andän a vadder al dòm e al
batistèr, pò a fän dü päs pr al zänter,
ch'l é tòtt una maravajja, e pò andän
ala Galarì di Ufèzzi e lé a fän una
fulimersiän int i cheplavür ed
Botticelli, Leonèrd e vî acsé fèn ch'i n
sèren butaiga!

- Che blazza! Ai ho dè un'ucè ala
pianténna e ai ho véssst che tòtt stí sít i
én avсэн: a psän girèr a pí!

- Ch'l é sänper la manira pió bèla
ed môvres, sänper...

Acsé, dscuränd, i s guardèven int i
üc', la man ed lî strécca in qualla sò ed
ló.

- E a zanna andän int un sít in dóvv
mé andèva quand a vgnèva a
Fiuränza par lavurìr: t sintarè che
ribollita! E dâpp ai ho prenotè in
zänter: albergo a cinque stelle, con
una bèla butéggia ed sanpâgn frassc
ch'l'é bèle là ch'la s aspèta int la
stanzia!

- Mo... tòtt quasst al custarà una
furtónna... - la dèss lî abasänd i üc' pr
un âtum - ... e anc al ristorànt..., sèt,
la ribollita a la sò fèr anca mé, con i
chevolftür nîgher dla Tuschèna... a
prên magnèrta a cà mì, quand a
turnän...

- Gnènte, gnènte, incû a t vói tratèr
da regénna: té lâsa fèr a mé!

Una lûs l'avèva travarsè i üc' ed ló e
lî l'avèva srè i sù pr un mumänt, pèrsa
cum l'èra int al sò surîs.

...

- Ragâz, bisâggna turnèr dänter.

- A v avän lasè qué fòra una mèza
urténna de pió, sîv cuntént?

I dü infarmîr i tachènn a spènnzer ä
dâu caruzènni, ónna ed banda da
cl'ètra, lóng al curidûr, vèrs dâu stanzi
divèrsi. Äl dâu man di ragâz äli èren
sänper strécchi e i üc' i s guardèven.

Quand i fónn dnanz ala stanza ed
ló, quèsi un bisbéi:

- T èl piesó incû? L'é bèla Fiuränza,
vaira?

- Beléssima! T avèv rasän... A se
vdän dman...

- Sé, dman!

Turnänd indrî, dâpp avoir parchegè
äl dâu caruzènni, un infarmîr al runpè
al silänzi:

- Al dis al dutâur che dâpp
l'anputaziän dal pà, ló al sofr ä
l pann dl infèren.

- Eh, quand al diabèt l arîva a un
livèl acsé, a t dégg la veritè, s'l um
capitèss a mé a t dmandarèv un ùltum
piesair...

- E lî? Collasso della colonna
vertebrale... quand un tumâur l arîva a
cal pònt lé...

- Epûr... guèrdi int i üc', sâul int i
üc', quand i én insàmm: i pèren al
ritrât dla felizitè. Vâl mò a spieghèr,
té. Inción ai cardrèv ch'as pòsa èser
feliz in cäl cundiziän che lé!

- Inción! Ed sicûr inción.

Roberto Breschi

Pajais ed nabbia

Al nôster l é un pajais ed nabbia.

La vén zâ bèle ai prémm d utâbber,
quand pr ä
l strè al tâca a spargujères l
udâur dal vén nôv e la vâ vî a Pâscua,
quand i slîghen ä
l canpèn.

La nôstra la n é brîsa una nabbia da
gnént, l'é ed grèna gròsa, féssa,
pastâusa, la t s atâca ala pèl cme una
quèrta ed bunbès. La t vén adôs, la t
acarazza, la t inmójjia fèn dänter äli
òsa, la t dà un scramlézz fórt zâ pr al
filän dla schéinna.

Par nuèter, quand ai arîva la nabbia
ai prinzéppia la bèla stasän. Arvujè in
sta gran caparèla grîsa a truvän al
nôster anbiänt naturèl. An s i vadd pió
gnént, ai sparèss ä
l cà, ä
l strè, i prè, la
cîsa e al munizèppi, cóm
m dänter una
gran fumèna.

Mo acsé l é tòtt pió bèl, pió alzîr, pió
misteriâus. Girèr l é cóm
m nudèr
dänter l'âria. A nuèter as piès ed stèr
fòra, andèr a späs, fèr i nûster quí. A
savän cum môvres, avän un sâns
spezièl dl orientamänt. A s arcgnusän
tòtt, anc int al pònt pió féss, in dóvv
la nabbia la s amóccia a sulèr, mo a s
imazinän divèrs.

Ecco, lé in drétt al scòl as môv la lûs
dal fanalén dedrî d'una biziclatta: l é
Gíssto, al gubén, ch l é drî a andèr int l
òrt a lighèr di chèrd; an pèr gnanc ch'l
èva pió cla gran mlâinna in vatta al
spâl, al gîra drétt e svèlt cme un
bersaglièr.

Int al crusèl prémma dla piâza as pòl
sbarlucèr sâtta i pôrdg la sègma dla
Cutèllda, ch'la tîra só la srânda dla
marzarî dóvv la vannd dla gran
sbagiózza. In mèz ala nabbia la pèr
una gran biânnda platinè, èlta, slanzè,

un figurén da míss.

Prezîs cme s'i avèssen al râdar int al
zarvèl, i én arivè trancuèll al óss
dl'ustarî Gióllo, Pavlén e Mariätt;
stiatinè crònic. A lâur la nabbia la n i
dà mâi fastídi, quèsi quèsi i vâdden
pió cèr che chi èter.

I cínno i én tòtt int al canpâtt drî dala
cîsa a zughèr a balân; an s i vadd un
azidânt, mo lâur ch'i én nèd qué i san
a memòria tòtti ä
l pîg, i bûs, i fil d
èrba sacca e i fan girèr la bâla méi che
quí dal Bulâggna, tant che a lâur ai pèr
ed zughèr in vatta al vlûd.

Ai é però quelcdón ed foravî, vgnó a
stèr qué da pôc tänp, ch'an s é gnanc
aviè al nôster clémma e däl vòlt con la
nabbia an s urizânta brîsa. L'ètra sîra
pr esänpi Vizänz, che pûr l é un
zuvnôt dal òc' svèlt, int al turnèr dal
lavurìr al s é sbagliè
òss, cà, lèt e
mujèr!

Anc pr i furastîr ch'i câpitan int al
nôster pajais int la stasän dla nabbia ai
pòl nâser di scuntrómmbel. Al dé ed
San Martén un cumâss viazadâur, tèl
Scablòtti Amíllcare da Vizèven, arivè
in piâza par fèr al marchè, al n é pió
stè bân ed catèr la direziän gióssta par
turnèr a cà. Zänt ed bân còr i l an tólt
in famajja cme un fiól, i i dan da
magnèr, da bâvver e da durmîr; e ló al
fâ di gran trisèt con al nòn, stand
d'asptèr che la nabbia la se s-ciaréssa.

E purtròp ai arîva par nó la bróttta
stasän, la nabbia quèsi d incànt la
sparèss e ai spóna un suladèl móff,
anèmic, stintè, ch'al pèr vgnó fòra da
un influänza paísa.

A s guardän d intâuren tòtt avilé. Che
brótt spetâcuel: ä
l strè pénni ed bûs, i
merciapî sgarujè, l'insaggna dl'ustarî
a sbindlón, al purtân dla Cmónina tòtt
tarulè e con una gran vójja ed varnîs
frassca, al prè dnanz ala cîsa pèn d
arcurdén ed can.

E pò a vdän pasèr Gíssto, sänper pió
stralanchè e ingubé a cavâl dla
biziclatta; la Cutèllda, ch'l'é drî a srèr
butaiga, con la sò tèsta d un biânnd
panòcia, tracagnòta e buténfia, lèrga
cme una nèv mercantîl. Int al canp da
balân i cínno i an dsmèss ed zughèr: i
dîsen ch'l é un quèl ch'al fâ schîv, méi
andèr al barr a fèr una partîda a
bigliardén.

Vizänz, cal zuvnôt distrât, adès l òc'
al l ha naigher e an se sbâglia pió ed
cà. Al cumâss viazadâur dispèrs al
salûta la sò nôva famajja e al stâ par

turnèr da qualla vècia, con indòs un bèl magàn. Bän, mo s pòlel mài vadder di quí cunpàgn? A sperän che ste tänp schivàus, con al sàul e tótt sta lùs, al pàsa in fùria e fenalmänt, qué da nuèter, ai pòsa turnèr zà cla bèla nabbia, féssa, paisa, tamóggna cme una sóppa inglaïsa: una maravajja.....

Silvano Rocca

D là dal'Àcua Granda (2)

Pròpi in fàza al albèrg, sàtta una spèzie ed pòrdg, a m adé ch'ai èra un marcadén dla frùta, o almànc acsé l um parèva. Spént dala curiosità, dâpp claziàn andé a dèr un'ucè. Sé, l èra un marcadén, mo la verdùra ch'i vindèven la sarvèva da medgéna. L'èra, insamma, una spèzie d erboristeri al'avèrta e la zänt i cunprèven tótt cla sgarbàza par curèr, sòja mé, la fardùra, la fivra e ví acsé. Tótt quasst parché i medizinèl i custèven un òc' dla tèsta. Cla maténna i s carghènn tótt in vatta a un pulmén par mustrères la zitè. Dâpp un gîr ch'an finèva mài, arivènn in vatta a una culénna arcuèrta da una *favela* granda cme Casalacc', un amàs ed casuplâtt fâti ed lagg, cartàn e lamîra ondulè, sänz'âcua né lùs, in dóvv un'umanità sänza speranza la vîv d espediènt. Sóbbit d là dala strè, invèzi, socuanti véll da sgnurón, che pió che däl véll äi parèven däl furtâzz: dâppia recinziàn èlta quâter mèter, fil spinè dapartótt, inpiànt televisiùv e di cagnâz catív a fèr la guèrdia. Al pulmén al s farmé int un piazzèl par mustrères al panorâma e alâura tótt zà. Mé, ch'ai èra vanzè un pòc indrî par fèr däl fotografâ, a fó zircondè da socuànt cínno ch'i um ciamèven *cíu* (zío) saltàndum d intàuren mo sänza fèr véssta ed dmandèr la limòsna. A t al dégg: l'èra un'operaziàn diversíva par parmàtter a dü žuvnùt d avsinères al pulmén... Defâti, pòc dâpp a sént un bóss: un vaider, dala pèrt dl'autéssta (ch'l'èra una dóna), l èra andè in méll pîz. A m prilè ed scât, gíoss in tänp par vadder chi dü sparîr con la sò bursatta int al labirènt dla *favela*.

- *No problem!* - la gé lî - *il vetro è assicurato e ora andiamo alla polizia.*

Pròpi in vatta ala culénna ai èra al distacamänt dla polizi. L'Helèna (la s ciamèva acsé la nòstra autéssta) la ciacaré un pòc con i puliziùt in sarvèz

zi, che sóbbit i s mitènn indòs al giubàtt ed proteziàn, i mitènn al càulp in càna ala rivultèla e i scunparènn anca làur in mèz a càl casuplâtt. Pasè dîs minùd a i vdènn turnèr indrî con un cínno ch'l arà avó sé e nà quâtr o zénc ân e ch'al tgnèva in man la bursatta. Da un contròl ai salté fòra che dänter ai èra incòsa, fòra che i góbbi, ch'i èren stè tratgnó dai dü lèder cme... riscât. Naturalmänt di dü gratón gnanc l'âmmbra e cal ragazòl, *non perseguibile per la minore età*, l èra stè al sinsèl dla cuntrataziàn...

Cla sîra, dâpp avoir girundlè par la zitè, a fónn invidè int un zîrcol d itagliàn, un quèl dimónndi rafinè *con annesso night-club*. Naturalmänt a magnènn e a bvènn al'itaglièna. Odío, al srèv méi dîr ch'a zarchèven ed bävver, parché in vatta ala tèvla ai èra sàul una carâfa d âcua, mo al vén al le sarvèva un camarîr ch'al parèva un fulàtt: l arivèva zétt zétt, at varsèva dâu dîda d un frizantén gnanc mèl e pò al scunparèva con la butéggia. E dâi ónna, e dâi dâu, ala tèrza a l ho bluchè e a i ho détt che a Bulaggna la butéggia a la tgnän in mèz ala tèvla. Guardàndum un pòc ed travèrs al livè só i fâc mo... la butéggia la vanzè lé!

I nûster cumensèl i èren di italo-brasigliàn ed secànnda o tèrza generaziàn, urgugliùs däl sâu urèggin, mo anc sud-american cunvènt anzi, *gàuccios*, cum i gèven làur. Fra i dscûrs ch'a fènn a tèvla, ai salté fòra quall zîrca la blazza däl dòn: èni pió bèli äi nòstri o äi brasiglièni? La fazannda l'èra schéccia anc parché, girundlând par Porto Alegre, mé avèva vésst sàul däl tracagnòti con di culón e däl ganbàtt cûrti ch'al fèven quèsi panna. Non solo: avív presänt äi banbòzi ch'ai é int äi vedrén di negòzi ed ftièri? Qué da nó i rapresänten sänper di tîp ed dòn èlta, slanzè, déggia bän? Benéssum: là anc äi banbòzi äli han al culân bâs, di gran titón e äi ganb cûrti. Quasst, secànnd mé, al vòl dîr che *il tipo corrente* l é quall che lé, e stièvo. Par dèr un tâi ala nòstra pazéffica discusiàn, dâpp finè ed magnèr i s invidènn int al nait-clùbb: lé sé che, a séntèr làur, arènn vésst quèl ed bèl! Fòrsi la n èra brîsa la sîra gíosssta o fòrsi l èra anc tròp prest (l èra mezanòt...) par vadder arivèr in sèla di bî esenplèr, fatto stà che quall ch'a vdènn an fé èter che

cunfarmèr la mî impresiàn. Èter che *Oba-oba* di mî sunâi! Cunvènt che äi nòstri dòn äli é äi pió bèli dal mând, a salutènn la cunpagnî, anc parché la maténna dâpp a s avèven da livèr prest par saltèr in vatta a un reoplàn pr andèr tarsänt chilòmetr int l intèren, a San Josè, una zitadénna in mèz ala furèsta. *Il velivolo* l èra un bimutâur a èlica ch'al purtèva una vinténna ed pasesgèr. Al sarvézzi ch'al fèva l èra una spèzie ed suburbèna, cme la vècia Vènetà insamma, ch'l'evitèva ed fèr una móccia d âur in curîra. Ste reoplàn al vulèva bâs e sàtta ed nó ai èra, sé, la furèsta, mo anc dla gran âcua dapartótt, d un culâur ch'al parèva cecolèta in tâza: l èra l efèt dal *niño*, cla perturbaziàn atmosfèrica che ògni tant la métt sâtt-sâura al Sud-Amèrica, con i fiómme ch'i sèlten fòra da tótti äi pèrt. Pròpi quall ch'ai suzdèva anc qué da nó, prémma che i nûster scariulànt i tirèssen só i èrzen int la Bâsa.

San Josè l é un zitadénna bän urdnè, in mèz al vaid, con la sò università, al sbdèl e un bèl teàter. A propòsit ed quasst, vuèter a saví che qué da nó al culâur viòla al vén cunsiderè un porta-sfurtónna dai artssta: guâi avoir indòs un quèl ed cal culâur che lé quand as vâ in sèna! Bän, al teàter ed San Josè l é tótt viòla, par dänter e par d fòra! Quasst al dimàsstra che äi superstiziàn äi mûden da pajais a pajais: quall che par nuèter al pòrta sffiga, par di èter al rapresänta l esât cuntrèri. Cme pr esänpi i grisantèm: qué da nó i éni i fiùr di mùrt, mäntr invèzi in Giapàn i éni quí di spuusalèzzi. Insamma: in bërba al culâur dal teàter, al nòster cunzèrt l andé benéssum e al pòbblic, tótt zänt d urèggin tuschèna, emiglièna e friulèna, i fónn sudisfât. Par turnèr al dscâurs só la blazza däl dòn, al fó lé che mé avè la cunfairma dla mî teorî: dâpp al cunzèrt a fónn presentè ai chèp dla numerâusa cològna italièna. In mèz a làur a vésst una ragâza d una blazza, mo dî bän bèla, che quant a m la sän véssta dnanz a mumènti a ciòc in tèra par l'emoziàn: èlta, mòra, con dü uciòn vîrd da insónni e un físic ch'al parèva fât da un scultâur. L'èra pròpi al protòtip dla dóna brasiglièna cum a l'imazinän nuèter. Sàul che i sù genitùr i èren itagliàn: tuscàn ló, friulèna lî... Vîva l'Itàglia!

(al cunténna)

Al zladén ed Sêrgio

Sêrgio Betòc l é ón ed chi amîg ch'i sgòben int la nòstra *Arena del Navile*. Insàmm a sò mujêr, la Dîna, i fâurmen una còpia ed spûs che, s't è la furtónna d'avairi pr amîg, t capéss che la vétta la pôl anc èser bèla. I én, insàmma, dâu brèvi parsân, ch'i han un còr grand cme un cunduménni, ch'i dan una man a chi ha bisâggn sâza asptères gnanc un "grâzie". Pió d una vòlta a i ho véssst arivèr a cà mî con un cabarà ed turtlén o d turtlón apanna fât, con al ragó bèle prânt o magâra al bròd, o con dâl lasagnàtt vairdi e bân cunzè: l'èra la sò manîra ed dèrum una man int un mumânt ed dificolte, sâza tant sgunbéi.

Brîsa tant èlt, anzi, dezişamânt tanbuciòt, Sêrgio l é un amânt dla bôna tèvla, un quèl normèl quand as ha in cà una cûga ed prèmma cme la Dîna. E pò a Sêrgio ai piès i zlé, ed tótti àl qualité, e da quand i han avèrt una zladarî lé ala Bevrèra, pròpi ed banda dal'ufizénna ed Balbân, in dóvv l é fâzil catèrel spass, mé a cradd che ló al séppa dvintè ón di miûr cliént.

Acsé un bèl dé al vén fòra dala zladarî con in man un monumânt ed cramma, cecolèta e mé a n sò còsa. Pregustànd cla delèzzia, al s'affirma un mumintén fòra dal óss prèmma ed dezîdres a méttres a sèder int la banchérina, quand al sént un "plòcc" suspèt. Pianén pianén l arbâsa al sguèrd vèrs al sò zladán e al vadd ch'ai é una zónta ed ròba che pôc prèmma la n i èra brîsa. Fòrsi un gósst nôv méss lé al ûltum mumânt dal zladèr sâza che ló an s n adéss? Nâ! L èra stè un pizân, un stramaledàtt pizân che con un tîr ed prezisiàn l avèva dscarghè i sù vésser pròpi int al zlé ed Sêrgio. Statisticamânt a cradd ch'al séppa un chès rèr cunpâgna un'anvè par feragâsst. Mo a Sêrgio Betòc ai é capitè ala Bevrèra, int l avréll dal 2007. Ròba da *Guinness dei primati*...

"Lascia o raddoppia?" a Mnêrbi

Chi ha una zèrta etè al s arcòrda benéssum ed sta trašmisiàn, al prèmm quizz dla televisiàn. E dimónndi i s arcòrden anc i nómm ed chi canpión ch'i purtèven a cà, se incòsa andèva a sagn, pió ed zénc miaglión d aláura. Lando Degoli, quall dal cãtrafagòt, la Paola Bolognani biundéssima espèrta ed fúddbol, Maria Luisa Garoppo, ch'la dvintè famâusa pr al sò pèt prosperâus; cal bèl gèner ed Gianluigi Marianini, ch'al ciamèva Mike Bongiorno *mio dotto inquisitore*.

"Lascia o raddoppia?" al sgné un'època: al giovedì i cinnema i farmèven al fillm par trašmètter al quizz; int àl famai, méssa da pèrt la tómmbola e al monòpoli, la zânt i tachénn a fères dâl dmand *su tutto lo scibile umano* con un zûg ch'al s cunprèva int i negòzi.

A Mnêrbi - cum al cãnta Augusto Mandriòl - int al Barr Spòrrt i urganizénn i quí ala granda: la pèrt ed Mike Bongiorno a la fèva un zâuven ch'al studièva da avuchèt; Canarân, invèzi, l inparsunèva l'Edy Campagnoli, la prèmma valatta dla televisiàn: èlt e gròs, con una ganba ed lagn, l avèva l âurden d an dscàrrer mâi, pròpi cme lí. S'a v arcurdè, i cuncurènt i dèven àl sâu arspòst da dãntr una gabénina, con in tèsta una scóffia pr ascolter àl dmand: al barr Spòrrt i adruvèven la gabénina dal telèfon e a fèr da scóffia ai pinsèva un ètr umâz, ch'l andèva dãntr insàmm al cuncurânt, che ed sòlit l èra un zèrt Piròlla, ed profesiàn canapén. A psî imazinèruv cum i stèven còmod int la gabénina... Al prèmi? Una nazione, sé insàmma, una zigaratta pr ògni arspòsta gióssta, fèn a arivèr a un pacàtt infîr... Che cucâgna!

Al mî amîg Augusto, che al'època l èra un ragazlâtt, al s arcòrda che ónna dâl tanti dmand ch'i i fènn la fó quassta:

- *Signor Pirulla, per una sigaretta nazionale ci elenchi tre antichità del nostro paese!*

E Piròlla, dâpp avairi pinsè pulîd, al dé la sò arspòsta:

- *Tre antichità di Minerbio sono: il castello degli Isolani, il palazzo detto "al Palazâz" e...*

- *Su, avanti, dica - al fé al presentadâur.*

- *e... l'Angiolina ed Mavrân!*

A sta arspòsta ai fó un ûrel d aprovaziàn di avintûr-spetadûr e Piròlla al vinzè la sò zigarténna.

A Mnêrbi, una vòlta, mo anc in chi èter paîs dla nòstra Bâsa, la zânt i avèven pió vójja ed sburdler. Come cla vòlta che, int una sîra ed nabbia, i andénn a tór una pôrta dal canp da fúddbol e i la piazénn pròpi in mèz ala strè prinzipèl. Al risultèt al fó ch'i insachénn la patóggia di carabinieri in biziclatta... E quassta a l'ho vésssta mé: ai èra a dsnèr, sãnper a Mnêrbi, in cà da mî zién, al fotògrof. Pr avrîr una butéggia ed lanbròssc ch'al spinzèva dimónndi, al s avsiné ala fnèstra. Ai partè al stupâi e con ló quèsi tótt al vén, ch'al ciapé in pèn Gîg', un vsén ed cà ch'l èra drî a méttter in mòto la Lambretta.

- *Cum èl?* - al déss mî zién dala fnèstra. E Gîg', tótt viòla cunpâgna un zugadâur dla Fiurinténna:

- *Pr èser bân, l é bân... mo am sà ch'ai n séppa vanzè pôc...* - Pò al turnè in cà a canbières. Èter ténp...

La siânza di nûster vîc'

Èrba da canarén (*Phalaris canariensis*)
- canaria, erba il cui seme si dà ai canarini.

Da: G. Ungarelli, *Le piante aromatiche e medicinali nei nomi, nell'uso e nella tradizione popolare bolognese*.

Tipografia Luigi Parma, 1921.

Al Pânt dla Biânnda nómmer 62

Mais ed zógggn dal 2007

Diretâur iresponsâbil e limušnîr:

Fàusto Carpàn

Dsèggn uriginèl:

Lupàmmbol (Wolfgang)

Umberto Sgarzi

Matitâza (Giorgio Serra)

Coretâur di sbâli: **Bertén d Sèra**

Strulgân eletrònic: **Àmos Lèli**

Spediziàn: par pòsta, purtròp.

Abunamént: fèn ch'ai n é, a tiràn d lóng.

Indirèzz:

FAUSTO CARPANI

Casella Postale 3179 Bo. Ponente

Via Saffi 30/32

40131 BOLOGNA

tel. cell. 339-3536585 – fax 051-385283

faustocarpani@alice.it

Tótt i scrètt in dóvv an i é brîsa indichè l autâur i én ed Fausto Carpani.

I sît bulgnîs i én quissti:

www.pontedellabionda.org

www.lafamigliabolognese.it

www.bulgnais.com

www.clubdiapason.org